

XLI. PHẨM KHÔNG NÊU CỜ

01

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng:

- Bạch đức Thế Tôn! Đại Bồ-tát nên hành Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế nào?

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Khi Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa, nếu chẳng hành sắc là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa; chẳng hành thọ, tưởng, hành, thức là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Cho đến chẳng hành trí nhất thiết là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa; chẳng hành trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Chẳng hành sắc hoặc thường hoặc vô thường là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa; chẳng hành thọ, tưởng, hành, thức hoặc thường hoặc vô thường là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Như vậy cho đến chẳng hành trí nhất thiết hoặc thường hoặc vô thường là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa; chẳng hành trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng hoặc thường hoặc vô thường là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Chẳng hành sắc hoặc vui hoặc khổ là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa; chẳng hành thọ, tưởng, hành, thức hoặc vui hoặc khổ là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Như vậy cho đến chẳng hành trí nhất thiết hoặc vui hoặc khổ là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa; chẳng hành trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng hoặc vui hoặc khổ là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Chẳng hành sắc hoặc ngã hoặc vô ngã là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa; chẳng hành thọ, tưởng, hành, thức hoặc ngã hoặc vô ngã là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Như vậy cho đến chẳng hành trí nhất thiết hoặc ngã hoặc vô ngã là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa; chẳng hành trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng hoặc ngã hoặc vô ngã là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Chẳng hành sắc hoặc tịnh hoặc bất tịnh là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa; chẳng hành thọ, tưởng, hành, thức hoặc tịnh hoặc bất tịnh là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Như vậy cho đến chẳng hành trí nhất thiết hoặc tịnh hoặc bất tịnh là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa; chẳng hành trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng hoặc tịnh hoặc bất tịnh là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Vì sao?

Nay Thiện Hiện! Khi Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa còn chẳng thấy sắc, thọ, tưởng, hành, thức huông là thấy sắc, thọ, tưởng, hành, thức hoặc thường hoặc vô thường, hoặc vui hoặc khổ, hoặc ngã

hoặc vô ngã, hoặc tịnh hoặc bất tịnh. Như vậy cho đến còn chẳng thấy trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng huống là thấy trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng hoặc thường hoặc vô thường, hoặc vui hoặc khổ, hoặc ngã hoặc vô ngã, hoặc tịnh hoặc bất tịnh.

Lại nữa, Thiện Hiện! Khi Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa chẳng hành sắc viên mãn, chẳng hành sắc chẳng viên mãn là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa; chẳng hành thọ, tưởng, hành, thức viên mãn, chẳng hành thọ, tưởng, hành, thức chẳng viên mãn là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Như vậy cho đến chẳng hành trí nhất thiết viên mãn, chẳng hành trí nhất thiết chẳng viên mãn là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa; chẳng hành trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng viên mãn, chẳng hành trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng chẳng viên mãn là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Vì có sao?

Này Thiện Hiện! Khi Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa còn chẳng thấy chẳng đắc sắc, thọ, tưởng, hành, thức huống là thấy có đắc sắc, thọ, tưởng, hành, thức hoặc viên mãn hoặc chẳng viên mãn. Như vậy cho đến còn chẳng thấy chẳng đắc trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng, huống là thấy có đắc trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng hoặc viên mãn hoặc chẳng viên mãn.

Khi ấy, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng:

- Bạch đức Thế Tôn! Lạ thay! Đức Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác khéo vì các thiện nam tử, thiện nữ nhân Đại thừa, tuyên nói tướng chấp trước, tướng chẳng chấp trước.

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Đúng vậy! Đúng vậy! Đúng như ông đã nói. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác khéo vì các thiện nam tử, thiện nữ nhân Đại thừa, tuyên nói tướng chấp trước, tướng chẳng chấp trước.

Lại nữa, Thiện Hiện! Khi Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa, chẳng hành sắc hoặc chấp trước, hoặc chẳng chấp trước là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa; chẳng hành thọ, tưởng, hành, thức hoặc chấp trước, hoặc chẳng chấp trước là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Chẳng hành nhãn cho đến ý hoặc chấp trước, hoặc chẳng chấp trước là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Chẳng hành sắc cho đến pháp hoặc chấp trước, hoặc chẳng chấp trước là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Chẳng hành nhãn thức cho đến ý thức hoặc chấp trước, hoặc chẳng chấp trước là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Chẳng hành bố thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa hoặc chấp trước, hoặc chẳng chấp trước là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Chẳng hành nội Không cho đến vô tính tự tính Không hoặc chấp

trước, hoặc chẳng chấp trước là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Chẳng hành bốn niệm trụ cho đến tám chi thánh đạo hoặc chấp trước, hoặc chẳng chấp trước là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Như vậy cho đến chẳng hành mười lục Như Lai cho đến mười tám pháp Phật bất cộng hoặc chấp trước, hoặc chẳng chấp trước là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Chẳng hành trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng hoặc chấp trước, hoặc chẳng chấp trước là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Chẳng hành quả Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề hoặc chấp trước, hoặc chẳng chấp trước là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Chẳng hành tất cả hạnh Đại Bồ-tát, Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật hoặc chấp trước, hoặc chẳng chấp trước là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Này Thiện Hiện! Khi Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế, như thật biết rõ sắc không có tướng chấp trước, chẳng chấp trước; thọ, tướng, hành, thức cũng không có tướng chấp trước, chẳng chấp trước. Như vậy cho đến như thật biết rõ tất cả hạnh Đại Bồ-tát không có tướng chấp trước, chẳng chấp trước; Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật cũng không tướng chấp trước, chẳng chấp trước.

Khi ấy, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng:

- Bạch đức Thế Tôn! Pháp tánh sâu xa thật là hiếm có, hoặc nói hoặc chẳng nói đều chẳng tăng chẳng giảm.

Phật dạy:

- Này Thiện Hiện! Đúng vậy! Đúng vậy! Đúng như ông đã nói. Pháp tánh sâu xa rất là hiếm có, hoặc nói hoặc chẳng nói đều không tăng giảm.

Này Thiện Hiện! Giả sử Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác trụ hết thọ lượng, khen chê hư không, song hư không kia không tăng không giảm. Pháp tánh sâu xa cũng lại như thế, hoặc nói hoặc chẳng nói đều không tăng giảm.

Này Thiện Hiện! Ví như huyễn sĩ đối với lời khen chê không tăng không giảm, cũng không buồn vui. Pháp tánh sâu xa cũng lại như thế, hoặc nói hoặc chẳng nói đều như kia không khác.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng:

- Bạch đức Thế Tôn! Các Đại Bồ-tát tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa là việc rất khó. Nghĩa là đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa đây, nếu tu hay chẳng tu thì cũng không tăng không giảm, không buồn không vui, không thuận không trái, song siêng năng tu học Bát-nhã ba-la-mật-đa

như thế cho đến Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề thì thường không thôi chuyển. Vì có sao?

Bạch đức Thế Tôn! Các Đại Bồ-tát tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa như tu với hư không, đều không sở hữu.

Bạch đức Thế Tôn! Như trong hư không, không có sắc để biết; không có thọ, tưởng, hành, thức để biết. Không có nhãn xứ để biết; không có nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xứ để biết. Không có sắc xứ để biết; không có thanh, hương, vị, xúc, pháp xứ để biết. Không có nhãn giới để biết; không có nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý giới để biết. Không có sắc giới để biết; không có thanh, hương, vị, xúc, pháp giới để biết. Không có nhãn thức giới để biết; không có nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý thức giới để biết. Không có bố thí Ba-la-mật-đa để biết; không có tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tĩnh lự, Bát-nhã ba-la-mật-đa để biết. Không có nội Không để biết; không có ngoại Không cho đến vô tính tự tính Không để biết. Không có bốn niệm trụ để biết; không có bốn chánh đoạn cho đến tám chi thánh đạo để biết.

Như vậy cho đến không có mười lực Như Lai để biết; không có điều không sợ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng để biết. Không có trí nhất thiết để biết; không có trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng để biết. Không có quả Dự lưu để biết; không có quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề để biết. Không có tất cả hạnh Đại Bồ-tát để biết. Không có Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật để biết. Việc tu Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng lại như thế. Nghĩa là trong pháp Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa đây không có sắc để được; không có thọ, tưởng, hành, thức để được. Cho đến không có tất cả hạnh Đại Bồ-tát để được. Không có Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật để được.

Trong đây, dù không có các pháp để được, nhưng các Đại Bồ-tát vẫn siêng năng tinh tấn tu học Bát-nhã ba-la-mật-đa, cho đến Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề thường không thôi chuyển. Cho nên, Ta nói các Đại Bồ-tát tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa là việc rất khó.

Quyển thứ 436

Hết